

oorzaakt wordt door het allerdiepste van haar wezen, van haar vorm en kleur, is schoon, maar niet de diepste schoonheid. Ook ik vind de bloem in hare uiterlijke verschijning schoon: doch er schuilt in haar een dieper schoon. Ik wist niet hoe dit te beelden, toen ik die bloemverwelkte chrysanth met langen stengel schilderde. Ik beeldde die door gevoel en dat gevoel was mensche-lijk, misschien wel algemeen mensche-lijk reeds. Ik vond in dit werk later te veel gevoel en maakte een blauwe bloem anders. Deze bleef strak staren en sprak reeds meer van het onbewegelijke. Maar de kleuren, hoewel reeds puur, waren voor mij nog te veel individueel gevoel uitdrukkend. Ik heb toen een tijd gehad van sobere kleuren: grijs en geel, en ben gaan zoeken mijn lijn vaster te maken. Langzamerhand eerst kwam ik tot het gebruiken van bijna uitsluitend vertikale en horizontale lijnen”.

* * *

Piet Mondriaan is in 1872 te Amersfoort geboren. Van zijn 8ste tot zijn 19de jaar woonde hij te Winterswijk. Zijn vader gaf hem de eerste teekenlessen en op veertienjarige leeftijd begon hij met olieverschilderen onder leiding van zijn oom Frits Mondriaan, terwijl deze 's zomers bij zijn ouders buitenstudies maakte. Hij studeerde met behulp van boeken voor teekenonderwijzer en haalde de Lager- en Middelbaarakte handteekenen en perspectief. Toen trok hij naar Amsterdam, volgde den dag- en avond-cursus aan de Akademie, drie jaar lang, daarna nog twee jaar de avond-klas. Hij bleef te Amsterdam wonen en werkte af en toe buiten. Ongeveer vier jaar geleden kwam hij te Parijs, onderging daar aanvankelijk den invloed van de moderneren, van de Cubisten, enz. Tot hij zijn weg vond.

Eensdeels groeide hij dus op in het schildersvak, anderdeels dreef hem een drang naar innerlijkheids-openbaring. „Dit is”, schrijft hij, „hetzelfde als geestelijke — ook

als religieuze openbaring”. Hij had graag dominee willen worden, later ook muziek-dirigent.

A. O.

INDISCHE KUNST.

De tijd is gelukkig voorbij, toen de Indische kunst als iets minderwaardigs beschouwd werd, waar men hoogstens een beetje vergoelijkend over sprak, als „wel aardig dat primitieve werk van die onbeschaaftde bruintjes”. Men is gaan inzien dat er niet alleen een zekere traditie, maar een alles beheerschend kunstgevoel sprak uit die beelden, dat snijwerk, dat weef- en batikwerk, die vlechtsels en al die andere uitingen van smaak en schoonheid, die men in onzen archipel aantrof. Aanvankelijk accepteerde men ze uit een archeologisch of ethnografisch oogpunt, maar meer en meer dringt het tot ons door, dat wij hier staan tegenover kunstuitingen zooals ze na Gothiek en Renaissance in Europa niet gekend zijn.

Maar het publiek is hardleersch, telkens en telkens moet men dit door woord en beeld aantoonen, en zoo is er thans, uitgaande van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, in het Stedelijk Museum een tentoonstelling van Oud-Javaansche en hedendaagsche Balisch-Hindoeïsme.

Waarschijnlijk zal men zich nog een soortgelijke tentoonstelling herinneren uit 1901 ook daar ter plaatse gehouden en die haar ontstaan dankte aan de uit Parijs teruggekomen inzending van Nederland op de wereldtentoonstelling in 1900.

Daar waren toen in afgietsels verschillende reliefs van de Boro-Boedoe, de legende van Bouddha verbeeldende, en tal van andere afgietsels, die een beeld gaven van Oud-Javaansche Hindoe-kunst. Ook de moderne Hindoesche kunst was door een Balineesch-pantheon vertegenwoordigd.

Thans is het de bedoeling geweest naast